tarvitamine nõuab aga andmeid käivete kohta, mis aga praegu on väga raskesti kättesaadavad, et mitte ütleda kättesaadamatud. Tuleb siis piirduda ülalkirjeldatud meetodiga.

Arvestades kõikide kesklinnade ja alevite rahvastiku ja kaupluste arvu, saime keskmiseks elanike arvuks 1 kaupluse kohta 51. Selle arvuga võrdleme nüüd Tartu süsteemi tsentrumite vastavaid arve. (Elanike ja kaupluste arvud igas keskuses leiduvad tabelis I.)

Tabel II. Elanikke 1 kaubandusettevõtte kohta tsentrumites.

Keskused minemialaga		Keskused minemialata	
Tartu	48,8	Otepää	57,6
Mustvee	60,4	Kallaste	133,8
Jõgeva	23,8		
Elva	29,6		
Puka	30,9		
Põlva	20,7		

Nende arvude järgi tuleks nentida minemiala olemasolu kõikide keskuste, välja arvatud Mustvee juures, kuna teistel kõigil elanike arv kaupluse kohta on tublisti väiksem kui 51. Mustvee keskmisest kõrgem elanike arv kaubandusettevõtte kohta on seletatav sealse elanikkonna koostisega, mis suurelt osalt koosneb kaluritest, venelastest ja teistest madalama ostujõuga isikutest.

Elva eriti suur kaupluste arv lubab temale eeldada suuremat minemiala, kui me tegelikult kaardil näeme. Me ei pea aga unustama Elva erisugust iseloomu suvituskohana. Loendus teostus suvel, suvituselu kulminatsioonil, seega on arvestatud ka hooajakauplused, mis sulevad talveks oma uksed. Ülejäänud osa kauplusi kiratseb suvisest teenistusest ületalve, kuni järgmise suvitushooajani. Oma elanikkonna tarvete rahuldamiseks varem arvestatud keskmise alusel jätkuks 34—35 kauplusest praeguse 59 asemel. Hooaja kaupluste kõrval esineb Elvas aga suur hulk kauplusi, mis teotsevad ülesostuga tagamaalt, ostes vilja ja loomi edasisaatmiseks teistesse suurematesse keskustesse (Elva kauplustest umbes 10% teotseb ülesostuga). Samased tihedad ostusidemed tagamaaga on ka Jõgeval, kus veelgi suurem % (15) teotseb ülesostuga tagamaalt. Mõlemad jaamad seega esitavad transpordi keskusi.

Olenevalt keskuse suurusest igas keskuses esineb teatav % kaubandusettevõtteid, mis oma tagavaru täiendavad kohapealsetest

Tartu V, lk. 287